

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 1703

**BRIEF VAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS VAN
LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 april 2025

Op 24 maart jl. vond de Landbouw- en Visserijraad (hierna: Raad) plaats in Brussel. Met deze brief informeren wij de Kamer over de uitkomsten van de Raad. Daarnaast maken wij van de gelegenheid gebruik om de Kamer te informeren over het WMR-rapport «Nationale glasaal knooppuntenlijst». Het rapport hiervan hebben wij toegevoegd als bijlage aan deze brief.

I. Verslag Landbouw- en Visserijraad 24 maart 2025

Visie voor Landbouw en Voedsel

De Raad hield een eerste debat over de op 19 februari jl. gepresenteerde Visie voor Landbouw en Voedsel (hierna: Visie). Tijdens de Raad op 24 februari jl. heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) de visie al gepresenteerd en toegelicht.

Lidstaten verwelkomden de Visie unaniem en gaven aan de doelen van de Visie te steunen, zoals een sterkere concurrentiepositie, voedselzekerheid, generatievernieuwing, vereenvoudiging en vermindering van administratieve lasten. Lidstaten gaven ook aan blij te zijn dat de Visie benoemt dat er rekening moet worden gehouden met lokale, regionale en nationale behoeften bij de totstandkoming van beleid. De Minister heeft dit ook verwelkomd. Verder benadrukten veel lidstaten het belang van onderzoek en innovatie, waarbij de Minister nogmaals de kansen die RENURE biedt onder de aandacht heeft gebracht. Ook steunde een groot aantal lidstaten de inzet van de Commissie op het diversifiëren en uitbreiden van inkomstenbronnen voor boeren, bijvoorbeeld door middel van de bioeconomie. Een aantal lidstaten vroeg aandacht voor het belang van waterweerbaarheid en drong erop aan dat de Eurocommissaris voor Landbouw nauw betrokken is bij de totstandkoming van de Waterweerbaarheidsstrategie van de Europese Unie (EU) die naar verwachting later dit jaar gepubliceerd wordt. De Commissaris gaf aan dat hij inderdaad

betrokken is bij de gesprekken over die strategie. De Minister heeft de tafelronde over de Visie aangegrepen om nogmaals het belang van een benchmarkingsysteem en een doelgestuurde aanpak te benadrukken.

Hoewel lidstaten de doelen van de Visie unaniem steunen, vroeg een zeer groot aantal lidstaten aandacht voor wat er nodig is om deze doelen te bereiken: een adequaat budget. Lidstaten benadrukten het belang van een specifiek budget voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en uitten hun zorgen over het door de Commissie voorgestelde plan voor een zogenaamd «single fund». Ook benadrukte een groot aantal lidstaten het belang van het behouden van de huidige structuur van het GLB met twee pijlers. De Commissaris gaf in reactie op deze zorgen aan dat hij ze herkent, maar dat de Commissie als geheel over deze vraagstukken moet besluiten. Een kleine groep lidstaten vroeg aandacht voor het belang van verdere externe convergentie van directe betalingen.

Het BNC-fiche met de kabinetsappreciatie van de Visie is op 28 maart jl. naar de Kamer gestuurd (kenmerk 2025Z05993).

Diversenpunt: High-level conferentie «Common Agricultural Policy for food security» (Warschau, 5 maart 2025)

Het Pools voorzitterschap gaf een terugkoppeling van een conferentie die het op 5 maart jl. in Warschau had georganiseerd over de rol van het GLB in relatie tot voedselzekerheid. Nederland heeft op hoogambtelijk niveau deelgenomen aan de conferentie en tijdens de Raad, net als een aantal andere lidstaten, het Pools voorzitterschap bedankt voor de organisatie. Een aantal lidstaten benadrukte het belang van een concurrerende, duurzame en weerbare Europese landbouwsector voor voedselzekerheid en de belangrijke rol van het GLB hierin. De Commissie onderschreef de uitkomsten van de conferentie en gaf aan dat voedselzekerheid hoog op de agenda van de Commissie staat.

Diversenpunt: Wijziging van Verordening (EU) 2021/2115 om de aankoop van fokdieren op te nemen als subsidiabele ELFP (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling) uitgaven

Roemenië verzocht de Commissie opnieuw om gebruik te kunnen maken van investeringsmogelijkheden binnen het GLB voor de aankoop van fokdieren, een herhaling van de oproep tijdens de Raden van juni en december jl.¹ Roemenië benadrukte dit vooral te willen om de veehouderij verder te ontwikkelen. Een kleine groep lidstaten, waaronder Nederland, steunde het voorstel van Roemenië. Nederland gaf aan te begrijpen dat Roemenië via het GLB naar praktische oplossingen zoekt. De Commissie gaf duidelijk aan de GLB-verordening op dit punt niet te zullen wijzigen en verwees naar de mogelijkheden in het huidige GLB om de zorgen van Roemenië te adresseren. Ook benadrukte de Commissie nog dit jaar met een nieuwe strategie voor de veehouderij te komen.

Diversenpunt: Toekomstige steun voor de visserij in de EU

De Staatssecretaris heeft, met steun van een groot aantal andere lidstaten, een oproep gedaan voor meer flexibiliteit binnen het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EMFAF). Dit is nodig om de visserijsector beter te ondersteunen bij de uitdagingen waar deze voor staat, zoals de energietransitie en de modernisering en vernieuwing van de vloot. Vijftien lidstaten hebben het diversenpunt mede ondertekend en in de Raad kon de boodschap daarnaast rekenen op steun van nog twee

¹ Kamerstuk 21 501-32, nr. 1661 en Kamerstuk 21 501-32, nr. 1688.

andere lidstaten. Veel lidstaten benadrukten ook het belang van het verminderen van administratieve lasten en een aantal lidstaten onderstreepte expliciet het belang van steun voor vaartuigen groter dan 24 meter. Ook greep een aantal lidstaten dit moment aan om het belang van een apart fonds voor visserij te benadrukken, ook in het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK). De Commissie erkende het belang van het onderwerp, maar gaf aan dat lidstaten al meerdere opties hebben binnen de bestaande staatssteunkaders om de genoemde problemen te adresseren. De Commissie gaf daarbij aan te werken aan een visie voor de visserijsector in 2040 en een *roadmap* voor de energietransitie, die lidstaten richting zal geven. Ook wees de Commissie lidstaten erop dat de implementatie van het EMFAF nog achterblijft en dat het met de lidstaten wil samenwerken om dit te verbeteren. De Eurocommissaris voor Visserij gaf aan dat visserij één van de vijf exclusieve bevoegdheden van de Commissie is en dat daar inderdaad financiering voor nodig is. Vervolgens verwees hij naar de recent gepubliceerde mededeling over het MFK na 2027 en gaf aan dat het voorstel voor het nieuwe MFK naar verwachting in juli 2025 wordt gepubliceerd.

Diversenpunt: Toegestane tolerantiemarge voor ongesorteerde aanlandingen in de kleine pelagische visserij

Letland en Litouwen vroegen wederom aandacht voor de proportionaliteit van de toegestane tolerantiemarge in de ongesorteerde aanlandingen van de kleine pelagische visserij, met name betreffende ongequoteerde soorten. De tolerantiemarge is het toegestane verschil tussen het geschatte gewicht van de vangst per vissoort aan boord en het daadwerkelijk gewogen gewicht bij aanlanding. Tijdens de Raad van 29 april 2024 hebben deze lidstaten dit probleem ook geagendeerd.² De bepalingen uit de herziene Controleverordening (Verordening (EG) 1224/2009) waren destijds nog niet van kracht. Deze zijn op 1 juni 2024 inwerking getreden. Uit de analyse van beide landen blijkt dat er veel inbreuken worden vastgesteld, ook als gevolg van kleine administratieve verschrijvingen die als ernstig moeten worden beschouwd. Voor ernstige inbreuken moeten naast een boete ook punten worden toegekend die gevolgen kunnen hebben voor deelname aan bijvoorbeeld subsidieregelingen. Letland en Litouwen riepen de Commissie op om de Controleverordening aan te passen om deze problemen op te lossen. Veel lidstaten spraken steun uit voor de oproep van Letland en Litouwen en gaven aan de problemen te herkennen. Hoewel er in Nederland geen ongesorteerde aanlandingen van kleine pelagische visserijen plaatsvinden, gaf de Staatssecretaris aan soortgelijke problemen te herkennen uit de gemengde demersale visserij. Hij deed een oproep om aandacht te houden voor uitvoerbaarheid, handhaikbaarheid en proportionaliteit van controlemaatregelen en steunde de oproep aan de Commissie om een oplossing te vinden voor deze problemen. De Commissie gaf aan dat de desbetreffende bepaling van de Controleverordening een politieke beslissing is geweest van de Raad en het Europees Parlement, en dat hij aanpassing van deze regels geen goed idee vindt. Wel zegde hij toe om met Letland en Litouwen te willen zoeken naar een pragmatische oplossing.

Diversenpunt: EU-aquacultuurcampagne

De Commissie informeerde de Raad over een nieuwe campagne die op 25 maart jl. gelanceerd werd om de EU-aquacultuursector te promoten. De Commissie wil met de campagne de sociale acceptatie van de sector vergroten en EU-inwoners bewustmaken van de voordelen van de aquacultuursector. De Commissie benadrukte dat aquacultuurbedrijven in

² Kamerstuk 21 501-32, nr. 1642.

de EU moeten voldoen aan hoge milieu- en kwaliteitsstandaarden, iets dat door een aantal lidstaten werd onderstreept. Een deel van de lidstaten sprak expliciete steun uit voor de campagne. Lidstaten benadrukten de rol die de aquacultuursector kan spelen in de zelfvoorzienendheid en voedselzekerheid van de EU. Nederland heeft dit punt aangehoord.

Diversenpunt: Uitbraak mond-en-klauwzeer (MKZ) in Hongarije

Hongarije en Slowakije informeerden de Raad over de recent ontdekte gevallen van MKZ op verschillende bedrijven in deze lidstaten. Het virus vertoont gelijkenissen met het in januari jl. in Duitsland vastgestelde virus, maar is niet identiek. Hongarije en Slowakije gingen in op hun aanpak en de getroffen maatregelen na het ontdekken van het virus. Slowakije vroeg de Commissie om financiële steun om de gevolgen van de uitbraak te verzachten. Een aantal lidstaten en de Commissie bedankten Hongarije en Slowakije expliciet voor hun transparantie, het snelle handelen en de getroffen maatregelen. De Commissie benadrukte dat het van belang is om de economische impact van dergelijke uitbraken te minimaliseren en gezondheid en veiligheid te prioriteren. Verder gaf een klein aantal lidstaten aan dat het van belang is om voldoende financiële middelen te hebben voor maatregelen op het gebied van diergezondheid, binnen het landbouwbudget of daarbuiten. Nederland heeft dit punt aangehoord.

Informele lunch over de toekomst van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid

Tijdens de lunch organiseerde het voorzitterschap een informele discussie over de toekomst van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). Het voorzitterschap had twee vragen voorbereid voor de discussie. De eerste vraag zag op welke elementen uit het GVB de belangrijkste rol spelen bij het versterken van het concurrentievermogen, veiligheid en economische weerbaarheid. De tweede vraag zag op welke elementen uit het GVB in aanmerking komen voor vereenvoudiging en welke kwantitatieve data beschikbaar zijn ter onderbouwing van nalevingskosten en administratieve lasten.

De Staatssecretaris heeft er tijdens deze lunchdiscussie op gewezen dat hoewel het GVB positieve resultaten heeft behaald voor het visstandsbeheer, er belemmeringen in de regelgeving zitten om beleidsdoelstellingen op het gebied van de energietransitie, modernisering, stabiliteit en economisch perspectief te behalen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de beperkingen in het steunkader, maar ook om de rigide manier waarop het MSY-principe nu wordt toegepast, waarbij onvoldoende ruimte is om de sociaaleconomische impact mee te wegen. In reactie op de vraag over vereenvoudiging van regelgeving heeft de Staatssecretaris aangegeven dat belemmeringen die innovatie in de weg staan, moeten worden weggenomen. Ook is de onwerkbaarheid van de aanlandplicht in dit kader genoemd en is aangegeven dat bij implementatie van de controleverordening meer rekening moet worden gehouden met handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Verder heeft de Staatssecretaris erop gewezen dat de geopolitieke context sterk gewijzigd is, en dat een herijking van het instrumentarium op dit punt opportuun is. Ten slotte heeft de Staatssecretaris aangegeven dat het goed is dat de Commissie een evaluatie uitvoert van het GVB, maar dat het voorziene tijdpad te lang is aangezien de genoemde problemen urgent zijn en vragen om snelle actie.

Omdat het een besloten informele lunchbijeenkomst was, kan geen terugkoppeling worden gegeven van de inbreng van de andere lidstaten en de Commissie.

II. Rapport Nationale glasaal knooppuntenlijst

Met de brief van 1 juli 2022³ is de Tweede Kamer geïnformeerd over de invulling van de motie van de leden Grinwis (CU) en De Groot (D66) van 2 december 2021.⁴ In deze brief is aangekondigd dat Wageningen Marine Research (WMR) in lijn met de motie een inventarisatie zou maken van de grootste knelpunten voor palingmigratie in de Nederlandse wateren. Het rapport met de knelpunten voor de uittrekkende schieraal is op 13 juni 2023 aan de Kamer toegezonden.⁵ In de brief bij dit rapport is aangekondigd dat een vergelijkbare knelpunten-studie ook voor intrekende glasaal zou worden uitgevoerd. Wij doen de Kamer met de bijgevoegde bijlage⁶ het betreffende rapport «Nationale glasaal knooppuntenlijst» toekomen. Met de afronding van dit rapport is hiermee invulling gegeven aan de gedane toezegging in de Kamerbrief van 13 juni 2023.

Het rapport inventariseert de belangrijkste knelpunten voor de glasaalmigratie op de trekroutes vanuit de zeevaten naar de binnenwateren. Daarmee vormt het rapport een belangrijk vertrekpunt naar waar de meeste winst te halen is voor intrekende glasaal en op welke locaties de focus zou moeten liggen bij het opheffen van migratieknelpunten voor glasaal door waterbeheerders en andere partijen. Meerdere partijen zijn samengekomen om hun data en kennis te delen voor de totstandkoming van dit rapport. Op basis hiervan is per knelpunt de migratie van glasaal geanalyseerd waarbij tevens rekening is gehouden met de geschiktheid van het leefgebied en de mogelijkheid voor glasalen om aan het eind van hun levenscyclus als schieraal het gebied ook weer te verlaten. Tot slot wordt op basis van dit rapport aanbevolen dat het onderzoek en dataverzameling die door de verschillende partijen wordt gedaan, verder wordt geïnformeerd om hiermee de beoordeling van knelpunten in de toekomst effectiever te kunnen vormgeven.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie

³ Kamerstuk 21 501-32, nr. 1451.

⁴ Kamerstuk 35 925 XIV, nr. 51.

⁵ Kamerstuk 21 501-32, Nr. 1553.

⁶ <https://research.wur.nl/en/publications/nationale-glasaal-knooppuntenlijst-een-eerste-aanzet-voor-een-nat>